

TANULMÁNY

GÖMÖRI GYÖRGY

Edgar Allan Poe és Dsida Jenő
Szerenád Ilonkának c. verse

Az első szerelem, amelynek tragédia, halál a vége, a romantika kedvelt toposza. Még az olyan heves alkatú, eleve közéleti szerepre készülődő költőt is megérintette, mint amilyen a fiatal Petőfi Sándor volt. Huszonkét évesen ezekkel a sorokkal siratta el a nagyon ifjan elhunyt Csapó Etelkét (akit melleleg alig ismert): „Hová levél? te szebb reményeimnek / Korán kiégett hajnalcsillaga?” (Petőfi 1954, 318) Az Etelkéről írt verseket nem a költő szenvedélye vagy kifejezőmódjának különlegessége teszi érdekessé, hanem maga a kontextus – a költő enyhén morbid vágyakozása a már halott, de még holtában is imádott leány után, akit a poézis hatalmával szeretne feltámasztani: „Fölbredensz-e ekkor álmaidból / és elhagyod mély, hűvös nyoszolyád? / Hogy szellemed majd égő csókjaimtól / S keblem tüzetől melegüljön át” (Petőfi 1954, uo.) Ami azonban Petőfinél csak szerep, vagy legalábbis egy rövid életszakasz múltó hangulata volt, más költők műveiben igen fontos, már-már központi helyet kap.

Ilyen költő volt Edgar Allan Poe. A halott kedves idézése nála (szinte a mítosz erejével) több versben is feltűnik, s legszuggesztívebb módon talán éppen az *Annabel Lee* c. költeményben fogalmazódik meg. Ez a hat versszakra osztott, szakaszonként hat, illetve két ízben nyolcsoros vers egy olyan szerelem emlékét idézi, amely túléli a halált, pontosabban magát az élő, a túlélő partnert is a halotthoz béklyózza. Ez a szerelem még az ifjúkor előtti: a költő és Annabel Lee szinte gyerekként szeretnek egymásba (legalábbis kettőjük közül a leány biztosan még gyereklány); ez a szerelemnél többnek (more than love) tűnik, s meglehet, ez az egyik oka, miért kell a kedvesnek olyan korán meghalnia. Annabel Lee nagyon megfázott egy „hűvös szél”-től és így alighanem tüdőgyulladásban halt meg, de ezt a szelet Poe szerint az angyalok küldték le a földre, mivelhogy: „The angels, not half so happy in heaven / Went enjoying her and me” (Az angyalok, közel sem olyan boldogok, mint mi, fönn a mennyben / irigyelték őt meg engem), vagy ahogy Babits Mihály fordította: „Irigyelték az égi angyalok / hogy boldogabb ő meg én” (Babits 1961, 56). Annabel tehát az égi irigység áldozata lett. De a kedves halála mit sem változtat a költő érzelmein: lélekben továbbra is őt szereti, a holdról az ő arca, a csillagokról Annabel Lee szeme jut eszébe, s ezért éjjelente (ha nem is valóságban, de legalábbis lélekben) lefekszik a holt lány mellé, „élete és jegyese” mellé – a tengerparti sírba.

Babits ezt a verset, amely egy amerikai kritikus szerint „a hangok és érzékek összehangolt ismétléséből következő hipnotikus hatást kelt” (Stovall 1969, 225), már aránylag korán, még 1911 előtt lefordította. Ezt onnan tudjuk, hogy egy 1911-es recenzióban, ahol Elek Artúr Poe-tanulmányát ajánlja az angolul nem tudó magyar olvasónak, azt mondja, olvassák inkább ezt, „mint [a Poe] fordításokat, amelyek nagyon

rosszak, beleértve elsősorban a magaméit, talán az egy Lee Annácska kivételével" (Babits 1977, 278). Önkritikus megjegyzését nem kell szó szerint vennünk, hiszen hat Babits által fordított Poe-vers között találunk formailag bravúros megoldásokat, s egyáltalán nem biztos, hogy közülük valóban a Babits által „Lee Annácskának” magyarárt *Annabel Lee* a legjobb. Mindenesetre annyi bizonyos, hogy Dsida olvashatta ezt a verset magyar fordításban, sőt nagyon valószínű, hogy ha érdeklődött az újabkori angol-amerikai líra iránt, közvetítőül (a Nyugat más költői mellett) elsősorban Babitsot választotta.

Dsida ugyanis – bár egy időben tanult – nem tudott jól angolul. Bár jó nyelvéreke volt és számos latin, francia, német és román költőt fordított magyarra, az a két angoltól készített műfordítása, ami életében megjelent, jelentéktelen költők „alkalmi” átültetésének látszik. 1931-ben írt *Szerenád Ilonkának* c. verse elé mégis angol mottót választott – Edgar Allan Poe *Annabel Lee*jének második versszakát, ami eredetiben így hangzik:

*I was a child and she was a child,
In this kingdom by the sea:
But we loved with a love that was more than love –
I and my ANNABEL LEE*

(Poe 1979, 88)

Babits fordításában:

*Gyermek volt s gyermek voltam én,
Lee Annácska meg én,
de szerelmünk több volt mint szerelem
tengerpart bús mezején*

(Babits 1961, 55)

Már magában véve a mottóválasztás megindokolná, hogy megnézzük: van-e, s ha van, milyen mérvű a hasonlóság Poe és Dsida Jenő rokon témájú versei között, lehet-e szó költői „áthallásról” az erdélyi költő esetében. Hadd utaljunk itt a közismert életrajzi tényre, Dsida szervi betegségére. A *Szerenád Ilonkának* költője egy teljes életen át barátkozott és bújócskázott a halállal; mivel súlyos szívrendellenességgel született, sohasem feledhette saját gyöngeségét, esendőségét. Dsida törekeny testalkatú, könnyen kimelegedő ember volt, akinek sok verse keletkezett természeti élményekből, illetve futó impressziókból. Ugyanakkor különleges hallása volt, s elképzelhető, hogy amennyiben Poe-t angolul (de inkább Babits segítségével magyarul) olvasta, az ő verseiben is elsősorban a hangzatok fogták meg. Poe-ról Babits a következőket írja *Az európai irodalom történetében*: „Poe felfedezte, hogy a vers tiszta zene is lehet, ahol az értelem teljesen mellékes szerepet játszik” (Babits 1934/35, 563). A hasonló tematika mellett tehát az amerikai költő lírájának zeneisége lehetett az, amivel felhívta magára Dsida figyelmét.

A *Szerenád Ilonkának* jóval hosszabb, mint a Dsida által mottóul választott Poe-vers: tizenöt versszakból áll, és mindegyik versszakot nyolc ABABCDCD rímelésű anapestikus sor alkot. Mint az *Annabel Leeb*en, itt is különös szerepe van a rímismétlésnek, illetve a holt kedves nevének, amely pontosan hétszer fordul elő mindkét versben, igaz, más-más szöveghelyzetben. „Ilonka” természetesen az „Ilona” kicsinyített, becézett formája, s az „Ilona” névnek Kosztolányi virtuóz verse óta a magyarban már némileg mágikus-költői aurája van. De ez Dsida esetében nem Kosztolányi-hatás:

gyerekkori játszópajtását, akivel először szerelmet „játszottak”, valóban Ilonkának hívták. Érdekes itt a megfelelés nem anyira az „Annabel Lee” névvel (ahol a vezeték-névnek legalább olyan funkciója, sajátos hangértéke van, mint a keresztnévnek), mint Edgar Allan Poe más költeményeivel – az amerikai költő kedvenc keresztnéve ugyanis „Helen”, ami az „Ilona” név angol változata, egy másik Poe-vers pedig egy „Annie” nevű leányhoz van írva, aki a jelek szerint nem azonos „Annabel Lee”-vel. (Poe-nak persze vannak fantáziánei is, pl. „Ulalume”, ahol megint csak a név dallamossága köti le figyelmünket, hiszen magáról Ulaluméről csak annyit árul el a költő, hogy az halott, és egy kriptában nyugszik.) Ami közös Poe lírai nőalakjaiban, az éppen a testetlenségük, éteriségük: vagy már holtak, vagy emléküik kísért. Versei zengzetes képzelgések, szuggesztív nyelvi aberrációk.

De visszatérve Dsida Ilonkájára, ez a lányalak később visszatér az epikus hangvételű, önéletrajzinak szánt versben, a *Tükör előttben*. A valóságos Ilonkát a kis Jenő egy körtefa alatt egy óvatlan pillanatban szájon csókolta (amiből nagy ijedtség lett, de aztán a kislányt sikerült megnyugtatni, hogy *ettől* még nem lesz gyereke), majd később egy sérült gólyát kergettek és ejtettek foglyul a réten. A gólyával folytatott küzdelemben Dsida sérülést szenved, s a hüvelykujjából patakzó vértől Ilonka úgy megijed, hogy elájul. Ezután következik az a versszak, ahol a költő leírja játszópajtása korai halálát:

*Nem tudtam akkor s nem tudad te sem,
kis pajtásom, hogy pár év múlva formás
ajkad közül szívárog csöndesen
a vér...*

...s az orvos jötte immár kései.

(Dsida 1957, 204)

Ami Ilonka emlékét illeti, az elég halvány a költő tudatában; a következő sorokban úgy utal rá, mint „nyájas kísértetre”, amely úgy kísérteti őt, mint „néma pusztán hold a vonatot” (Dsida 1957, uo.). A *Tükör előttben* tehát az első, még alig-testi szerelem reális inkarnációjaként látjuk Ilonkát, aki néhány évvel korábban még, a *Szerenád*-ban mint stilizált alak, mint vágykép jelenik meg, a beteg költő halálvágyának kifejezéséeként.

Poe *Annabel Leeje* meghatározatlan helyen „történik”. A helyszín jellemzése mindössze annyi, hogy a „tenger melletti tartomány” (*the kingdom by the sea*). A tengeren kívül a versben olyan természeti, illetve kozmikus jelenségek és tárgyak tűnnek fel, mint a felhők, a szél, a hold, a csillagok, az éjszaka, s végül a dagály. Ezek többnyire romantikus rekvizitumok, amelyek a balladai homályt (is) fokozzák, mint ahogy a „koporsó”, illetve a „sír” emlegetése is formálja a vers baljós hangulatát. A *Szerenád Ilonkának* ugyancsak víz mellett, de – és ez mintegy „enyhítő körülmény” hangulati szempontból – patakparton kezdődik, méghozzá Ofélia halálát idéző fűzfával, szomorúfűzzel. Míg a Poe-vers befejező versszaka összekapcsolja az éjjeli égbolt látványait az elvesztett kedves emlékével („Mert ha kel a hold, nekem álmokat hord, / Annácska küldi felém: / s csillag, ha ragyog, már véle vagyok. / Annácska szemét lesem én”) (Babits 1961, 56), Dsidánál maga a vers éjszakai képpel indul, a vízcso bogás zenéjét holdfényes tájban halljuk: „a hold egyedül csavarogva / oly holthalvány odafent” (Dsida 1957, 41), de az indítás fekete-fehér képsorait már a harmadik versszakban fölvaltják

a színek, Ilonka „aranybafutó” fürtjeivel a vers kiszínesedik. Mivel Dsida a valódi Ilonkát később (a *Tükör előttben*), mint „kis indián arát” írja le, annak hajszíne fekete vagy sötétbarna lehetett, semmi esetre sem szőke. Ámde mivel (mint azt már jeleztük) itt stilizált emlékképről van szó, ennyi költői szabadságot nyugodtan megengedhetünk a máskülönben még képzeletcsapongásában is meglepően szenzuális, érzékletes képvilágú költőnek.

Az *Annabel Lee* és a *Szerenád Ilonkának* között lényeges különbségnek látom az utóbbi organikus természeti háttérét, illetve az Ilonka-emlékkép természeti képekbe ágyazását. A Dsida-vers harmadiktól ötödik szakasza ezt bontja ki a legtöbb érzékszerv lírai mozgósításával: a kedves hajának színe és tömege, csókjainak minősége („jópuha hópihe-csókról”) éppúgy „közhírré tétetik”, mint a színes tavaszi rét illataival és kis zajaival, ahol Ilonka lefeküdt a fűbe, és játszótársa fejét a kislány mellére téve aludt el. Az 5. versszak vagy az akkori álom visszaidézése, vagy retrospektív stilizálása, ami a vers szempontjából fontos, hiszen fájdalommentesnek ábrázolja Ilonka halálát: az besüpped a sírba, anélkül, hogy érzékelné (átélné) a halál dramáját. Ilonkáról persze már korábban is tudtuk, hogy már nem él, de ez a békés átmenet a létből a nemléthe elősegíti a vers további hangulatépítését, ahol a konkrét patakpart, fűzfa és rét mellé oda lehet varázsolni a „kis égi Ilonka” elevennek ható álomképét.

A *Szerenád* hatodik versszaka tartalmi szempontból voltaképpen fölösleges; hangulatilag viszont ellenpontozza a fájdalommentes testi halál motívumát. A patak vi-ze, amelyik korábban és későbbben is csak „csacsog”, illetve „suhán” itt, és csakis itt „zokog” és „morajlik”, vagyis „a hab zokogása morajlik / morajlik a szívdobogás”. A földöntúli valóságra nyitott Dsida itt egy percre visszazökken abba a szomorúságba, amit a földi valóságban egy szeretett lény korai halála szokott kelteni. Azt, hogy itt egyfajta kitérővel van dolgunk, a költő két gondolatjellel érzékelteti, amivel az elején és a végén befogja ezt a versszakot.

Mindeddig nemigen beszélhetünk Poe-hatásról, viszont a hetedik versszakban ez a nyelvhasználat szintjén jelentkezik, egy jelzős szerkezetben. „A szeráf-nevetés puha szádból” sor jelzős főneve nyilvánvalóan a poe-i „seraphic” (szeráfi) megfelelője, annak hatására került be Dsida versébe, mint ahogyan később, a 10. versszakban az „éteri” szó is Poe „ethereal” jelzőjének a magyar változata. Maga a kép megint nagyon érzékletes, enyhén morbid – a fű Ilonka „szamócapiros puha szájából” fakad, s a következő, nyolcadik versszakban a versben először maga a költő is megjelenik, konkrét léthelyzetben: „Lásd fekszem a parton a fűben / ölébe ölelget a part...” Itt a már korábról ismert zsbongó-zümmögő bogarak képe kapcsolja össze Ilonka hajdani testi emlékét és testi bomlásának tudatát a költő aktuális tudatállapotával.

Ilonka alakja természetesen idealizált – ez minden eddiginél világosabb a kilencedik versszakban. Ugyanakkor viszont Dsida nem kívánja ezt a szerelmet kizárólagosnak feltüntetni – legalábbis, ami a múltat illeti. Míg Poe az *Annabel Leeben* azt suggerálja, hogy a korán elhalt kedves halála óta alig tud másra gondolni, hogy csakis ennek a „földöntúli szerelemnek” a mágneses erőterében él, Dsida viszonyítással emeli magasabbra az Ilonka-szerelmem emlékét: „Azóta kapott csudacsókok íze ma oly keserű / hűtelen és csunya csókok / emléke is oly keserű” (Dsida 1957, 43). (Az én kiemelésem. G. Gy.) Más szóval az első, gyerekkori szerelem emléke tisztább és szebb minden későbbi, „felnőtt” szerelmi kapcsolat emlékéénél. Ez a vallomás a romantikus stilizációs igényen túl egyrészt az elvesztett ártatlanság iránti nosztalgiát, másrészt (mivel Ilonka már halott) rejtett halálvágyat fejez ki, aminek megerősítésére nem is kell sokáig vár-

nunk, hiszen már a következő, tizedik versszakban egyfajta metafizikai kapcsolat létesül a holt kis Ilonka és a múltba/nemlétebe vágyó költő között. Ilonka a költőt „szomorú” néven szólítja (közbevetőleg: a „Jenő” nem különösebben szomorú név, ha csak nem tekintjük világirodalmi konnotációit: ez ugyanis – „Jevgenyij” Anyegin keresztnéve...), a költő válaszol és retorikus kérdést tesz fel: *amaz* élmény, az első szerelem emléke olyan erős, hogy ezek után hogyan lenne kedve élni az embernek? Dsidának nincs is: az éjszakai emlékidézés annyira hatalmába kerítette, hogy legszívesebben átadná magát az elmúlásnak. Idézzük: „Örökre itt maradok már / hanyagul heverészve hanyatt / míg enged a rög ragadó sár / s gödör lesz testem alatt” (Dside 1957, 44). Ez nem olyan balladásan drámai, mint Poe versének befejezése, de lényegét tekintve hasonló. Igaz, ez a halál egész kellemes – csak elalszik az ember a „puha parton”, és többé nem ébred föl. Ráadásul a halál sem igazi halál, mert föltámad a lélek, és egyesül a halott kedves lelkével. De nézzük, hogyan fejezi ki Dside ezt a lány halálképzetet: „és érzem aludni fogok már / akár te a mély temetőn / tudom hogy aludni fogok már / boldogan és nevetőn”.

Boldogan és nevetőn! Kötve hiszem, hogy a rímekben olyannyira gazdag magyar költészetben bárhol másutt előfordulna ez a „temetőn – nevetőn” rímpár. És ez a szívesen várt halál a Dside-verset már nem annyira a komor *Annabel Leeval*, mint egy másik Poe-verssel rokonítja. A címe *For Annie* (Anninak), Babits ezt is lefordította, *Anni* címen. Ez utóbbi vers témájában és ritmusában is legalább olyan közel áll a *Szerenádhoz*, mint a mottóul választott *Lee Annácska*. Bizonyos egyezések már a *Szerenád Ilonkának* negyedik versszakában láthatók:

*Egyszer lefeküdt ibolyák közt
harmatos fűbe feküdt...
...zümögő zöld bogarak közt
szunnyadtam el én kebelén*

(Dside 1957, 42)

Poe *For Annie* c. versében nincsenek ibolyák. Más virággal bőven telihinti sorait, rózsákon és mirtuszon kívül beszél még az árvácskák (*pansies*) illataról, rutáról (*rue*) és rozmaringról (*rosemary*). Az ibolya a fordító Babits leleménye, vagy fordítói hozzáadása, ahogy vesszük. Nála a költő (Poe) lelke megtelik ibolya illatával. Ha tehát Dside ennek a versnek csak a meglévő magyar fordítását olvasta, nem is tudhatta, hogy más virágokról van szó az eredetiben. De Babitsnál az *Anni* 12. versszakában ez áll: „Annica csókolt / simogatott / szívem a szíven / elnyugodott”. Szép, de nem egészen pontos; itt Dside főntebb idézett sora közelebb áll (lehet, hogy véletlenül) Poe eredeti-jéhez:

*She tenderly kissed me,
She fondly caressed,
And then I fell gently
To sleep on her breast*

(Poe 1979, 85)

amit szó szerint, de azért rímelni is próbálva így adnánk vissza: „Gyöngéden megcsókolt / Cirógatott szeretvén / És akkor én lágyan / Elszunnyadtam a keblén”. De az *Anni* mintha másutt is hatott volna a *Szerenád Ilonkának* hangulatára. Ebben a Poe-

versben ugyanis korábban egy föld alatti forrásról van szó (Babits fordításában: „ittam a forrást / melynek szava csittit: / nemi mélyen a földben / folyik ez, itt, itt”) (Babits 1961, 66), aminek zenéje és vize mintegy elaltatja, megnyugtatja a lelket. Ez a forrás csak a Léthe lehet, a feledés vize. Ami a lélek „földrzése” után Dsidánál is felbukkan, a tizennegyedik versszakban:

*belefürdik a Léthe vizébe
a víz körülötte csacsog*

(Dsida 1957, 44)

Miután elszakadt a földi kötelékektől, s megfürdött a Léthe vizében, a lélek kész a föltámadásra. Ami egyszersmind *unio mysticá*-t, lélekben való egyesülést jelent Ilonkával. Ez a feltámadás harsona- és trombitazúgás közepette, holdfényből hajnali napfénybe való átúszással történik. Ugyanis bármennyire is ragyogjon a hold, a színeket még a legerősebb holdfényben is alig érzékeljük. A *Szerenád* utolsó versszakában viszont a levegő egyértelműen kék. Így tehát a szerelmespár feltámadását csak a diadalmas napkeltével párhuzamosan tudjuk elképzelni. Ez már teljesen Dsida saját zenei/festői képe; Poe mind az *Annabel Leeben*, mind az *Annie*-ban megmarad kedvelt napszakánál, az éjjelnél, hiszen úgymond: „but my heart it is brighter / Then all of the many / Stars in the sky / For it sparkles with Annie” (Poe 1979, 85). Ezt Babits valószínű nyelvi tűzijátékkal fordítja:

*De csillog a lelkem
mint mind a megannyi
csillag az égen
mert csillaga Anni*

(Babits 1961, 67)

Ennél már csak Dsida befejező versszaka nagyszerűbb, ahol a vers szinte fokozhatatlan eksztázisba ível fel, ahol összeér a feltámadás és a teljes megsemmisülés:

*ébredtget a szád muzsikája
ébredj valahára szegény
és zeng a szived muzsikája
és hömpölyög izzik a fény
úszunk tova kék levegőben
mint két pihe lengetegen
és fulladozunk ölelőben
fényteli fellegeken*

(Dsida 1957, 45)

Edgar Allan Poe tehát elsősorban Babits Mihályon keresztül hatott – amennyit hatott – Dsida Jenőre. S míg Poe mindkét idézett verse egy lánynak állított emléken át a nemlét primátusát hangsúlyozza a lét fölött, Dsida költeménye a lét és nemlét viszonylagosságát sugallja és az égi-földi létezésformák változásait dicsőíti. Az én olvasatomban a *Szerenád Ilonkának* az örök metamorfózis verse.

AZ IDÉZETT MŰVEK JEGYZÉKE

Babits Mihály: *Az európai irodalom története*. Bpest, 1934/35.

Babits Mihály: *Versfordításai*. Európa–Szépirodalmi. Bpest, 1961.

Babits Mihály: *Arcképek és tanulmányok*. Bpest, 1977.

Császtvay Tünde: *Földi angyalok. Dsida Jenő ismeretlen szerelmes versei*, ItK 1993/4. 541– 556.

Dsida Jenő: *Tóparti könyörgés*. Bpest, 1957.

Petőfi Sándor *Összes költeményei I.* Bpest, 1954.

Poe, Edgar Allan: *Poems and Essays*. London–New York, 1979.

Stovall, Floyd: *Edgar Poe, the Poet*. Charlottesville, 1969.

DSIDA JENŐ

Szerenád Ilonkának

*I was a child and she was a child,
In this kingdom by the sea:
But we loved with a love that was more than love –
I and my Annabel Lee.*

Allan Edgar Poe

<p>1 <i>A fűzfa behajlik a vízbe
a víz körülötte csacsog
locsogva körülsimogatják
piciny buborék-pamacsok
a hold egyedül csavarogva
oly holthalavány odafent
kémsleli elcsavarogva
egy holt kicsi lány hova ment?</i></p> <p>2 <i>Holt kis Ilonka fehéren
fekszik a sírban alant
szelleme, ringva fehéren
fürdik a vízben alant
lelkemre libegve lehajlik
mint a vízbe a fűz fiatal
ágai – habzene zajlik
csobog körülötte a dal</i></p> <p>3 <i>dal pihékönnyű magáról
zizge aranybafutó
fűrtjei zuhatagáról
s minden eszembejutó
esteli vágtyeli csókról
lágú öleléseiről
jópuha hópihe-csókról
lágú öleléseiről.</i></p> | <p>4 <i>Egyszer lefeküdt ibolyák közt
harmatos fűbe feküdt
nyíladozó ibolyák közt
még soha oly gyönyörűt
parányi piros bogarak közt
dőlt mosolyogva elélem
zűmmögő zöld bogarak közt
szunnyadtam el én kebelém</i></p> <p>5 <i>süllyedt vele lassan a pázsit
süppedt vele halkán a hant
s már láttam a mély gödör ásít
s ő fekszik a sírban alant –
a csöndbe furán belezengtek
a fákon a víg madarak
és csöndben a mélybe lementek
a piros a zöld bogarak</i></p> <p>6 <i>– A fűzgalya a vízre lehajlik
zsolozsma a vízcsobogás
a hab zokogása morajlik
morajlik a szívdobogás
borútra borul be az ének
bús nász-ima színkeverés
zörögve dorombol az ének
a gyászlila csipkeverés –</i></p> |
|---|--|

- 7 *Ilonka kis égi Ilonka
a kép olyan ép eleven
a képed a régi Ilonka
kék lepke szíromlevelen
számócairos puha szádból
fakadnak a lenge füvek –
szeráf-nevetés puha szádból
ha zsongnak a zsenge füvek*
- 8 *Lásd fekszem a parton a fűben
ölebe ölelget a part
a dús keserűszagu fűben
ezernyi bogár idetart
nyüzszögve nyirokteli mélyről
ezer pici hangszerezen át
zűmmög az ajkad izéről
végnélküli víg szerenádn*
- 9 *Azóta kapott csudacsókók
íze ma oly keserű
hűtelen és csunya csókók
emléke is oly keserű
oly messzibe csöndesedének
éveim árnya alatt
angyali vég-csemegének
holt ajkaid íze marad*
- 10 *Ilonka kis édes Ilonka
a kép olyan ép eleven
halványpuha hangod Ilonka
szólít szomorú nevemen
válaszom át a sötétben
éterei fényutat és
borzad a sás fut a réten
elsuhogó zokogás*
- 11 *Mihez foghasson ezentúl
ki fogta fehérek kezdet
és hova nézhet ezentúl
ki nézte sötét szemedet?
Örökre itt maradok már
hanyagul heverészve hanyatt
míg enged a rög ragadó sár
s gödör lesz testem alatt*
- 12 *Útamban az éjben a parton
lengő lila láng vezetett
most fűzfa tövén puha parton
érezem kicsi lánykezdet
és érzem aludni fogok már
akár te a mély temetőn
tudom hogy aludni fogok már
boldogan és nevetően*
- 13 *Már bomlik az élet az omló
víz suhogó zaja közt
mint százados erdei holló
váza fenyő galya közt
már oszlik a test alig élek
foszlik valamennyi tagom
rezegve fölér az lélek
és imbolyog álmatagon*
- 14 *belefürdik a Léthe vizébe
a víz körülötte csacsog
locsogva körülsimogatják
fehér buborék-pamacsok
a hold ragyogó sugarában
távoli trombita bűg
mind vakitobb sugarában
hajnali harsogna zúg*
- 15 *ébresztget a szád muzsikája
ébredj valahára szegény
és zeng a szíved muzsikája
és hömpölyög izzik a fény
úszunk tova kék levegőben
mint két pihe lengetegen
és fulladozunk ölelőben
fényteli fellegeken.*